

Forfatterne har opdateret deres forrige bog om samme emne. Det er der kommet en anvendelig arbejdsbog ud af, som er nem og direkte at gå til, da den indeholder helt konkrete eksempler og øvelser. Arbejdsbogen er målrettet børn med autisme, men kan også anvendes af andre med lignende udfordringer, der har svært ved at genkende og forstå egne og andres handlinger og forstå, hvorfor andre mennesker reagerer på deres handlinger, som de gør.

Hvad der er enkelt, naturligt og ukompliceret for de fleste, er for mennesker med autisme en stor udfordring.

Børn med autisme har sværere ved at forstå, hvorfor andre handler som de gør.

Bogens formål er at lære børn med autisme at komme fra et niveau af forståelse af mentale tilstande til det næste niveau. Bogen giver gennem historier og billeder anvisninger til, hvordan man samarbejder med børnene, så de kan træne sig til en forståelse, som børn almindeligvis tilegner sig gennem deres udvikling.

Arbejdsbogen er let forståelig og pædagogisk godt tilrettelagt. Ved hvert niveau forklares, hvad målet med opgaven er og hvordan man skal samarbejde med barnet, for efter hver opgave at fastslå, hvad det generelle træningsprincip er. Alle træningsprincipper i bogen bygger på forskning.

Bogen indledes med en gennemgang af begrebet Theory of Mind (ToM), som på dansk bedst beskrives med begrebet mentalisering. Så er det teoretiske grundlag på plads.

ToM begrebet drejer sig om, at for at kunne indgå i social interaktion skal man kunne forstå egen og andres mentale tilstande. Det vil sige forstå egne og andres overbevisninger, følelser, intentioner og ønsker.

Bogen er inddelt i 6 forskellige niveauer for træning: 1. enkel perspektivtagning, 2. kompleks perspektivtagning, 3. konceptuel perspektivtagning, 4. ægte overbevisning, 5. falsk overbevisning og 6. indlejret viden.

Hvert niveau har et generelt træningsprincip, som står efter hver opgave. Ved at anvende bogen i samarbejde med barnet, vil barnet udvikle sine kompetencer indenfor at lære at forstå, at barnet og læreren ser forskellige ting; at lære at forstå, at barnet og læreren har forskelligt perspektiv på noget; at forstå, at mennesker kun kender til ting, som de selv har erfaret direkte eller indirekte; at forstå, at mennesker kan have en overbevisning, som er ægte, og at deres adfærd hænger sammen med denne ægte overbevisning; at forstå, at mennesker kan have en overbevisning, som ikke er sand, og derfor er falsk, og at deres adfærd hænger sammen med denne falske overbevisning; at forstå, at en person kan tænke noget om, hvad en anden person tænker, og at man bruger denne forståelse til at forudsige adfærd.

De 6 udviklingspsykologiske niveauer er en beskrivelse af, hvad der skal til for at vi kan forstå komplekse mentale tilstande.

Barnet lærer at fra, at de mentale tilstande er usynlige og abstrakte, bliver de synlige og regelbaserede. Det gøres ved at introducere tankebobler og hjælpe barnet til at forstå, hvad en person i historien tænker. På den måde bliver mentale tilstande synlige. Tankeboblerne anvendes til at vise, hvad personer ved, ønsker og tænker.

Bogen bygger langsomt op med et billede af dreng med en tankeboble, hvor der i boblen er en tallerken med mad og et glas mælk. Teksten lyder: "Se, Malthe er sulten. Han tænker på aftensmad". Herefter gennemgås forskellige situationer, hvor barnet lærer at forstå konceptet tankebobler. Enkelt og let forståeligt.

Tankeboblerne anvendes derefter igennem hele materialet.

Der er ingen tvivl om, at træning i de områder, der ikke er alderssvarende udviklet er hjælpsomt. Det gælder også, når der er behov for at udvikle evnen til mentalisering. 'Forstå de andres tanker' er bestemt en bog, der er værd at anvende til at give børn med autisme redskaber til at forstå omverden. Bogen er let at gå til og nemt at tilpasse det enkelte barn.

Jeg kunne ønske forfatterne havde skrevet et afsnit om, hvilke andre områder end "at se", der kunne anvendes samme metode på. Eksempelvis "at høre" og "at føle". Det kan vi håbe kommer i en senere udgave.

Historierne og aktiviteterne i bogen skulle være mulige at overføre til dagligdagen. Der mangler stadig forskning i at fastslå, hvordan vi bedst overfører fra øvebanen til hverdagslivet. På trods af det hilser jeg en bog, der har beskrevet den udviklingspsykologiske udvikling indenfor ToM og lavet opgaver fra niveau til niveau, velkommen.

Bogen er teksttung i det indledende kapitel, men det skal man ikke lade sig afskrække af. Når man har læst ind i selve arbejdsbogens første eksempler og opgaver, er sproget nemt at forstå og opgaverne er enkle at udføre.

Bogen henvender sig til pædagoger, lærere, psykologer og forældre.

Lotte Fensbo; specialist i børneneuropsykologi; PPR og Specialpædagogik i Aarhus

